

Kako utoliti žeđ za informacijama o vodama i životnoj sredini

**Brošura
za predstavnike
nevladinih organizacija**

**Autor
adv. Sreten Đorđević**

REGIONAL ENVIRONMENTAL CENTER

Kako utoliti žeđ za informacijama o vodama i životnoj sredini

Autor:

Sreten Đorđević

Urednik:

Ana Popović

Izdavač:

Regionalni centar za životnu sredinu za Centralnu i Istočnu Evropu

Kancelarija u Srbiji, Primorska 31, Beograd

Za izdavača:

Milan Dacić, direktor REC kancelarije u Srbiji

ilustracije:

Tijana Knežević

ISBN: 86-7550-046-7

Izdavanje ove Brošure deo je Dunavskog regionalnog projekta, komponente 3.4 „Povećanje pristupa informacijama i učešća javnosti u procesu donošenja odluka u oblasti životne sredine“. Projekat je finansirao UNDP-GEF.

Sve REC publikacije se štampaju na recikliranom papiru.

Sva prava zadržana

© 2006 REC Srbija

SADRŽAJ

strana broj:

1. UVOD

8

1.1. Svrha

1.2. Opravdanje

1.3. Uloga nevladinog sektora

1.3.1. Budite nosioci sistema zaštite životne sredine!

1.3.2. Štitite prava i interese u oblasti zaštite životne sredine i voda!

2. DEFINICIJE

11

2.1. Ustav nam daje pravo na informaciju o životnoj sredini i vodama!

2.2. Informacija o vodama je “informacija od javnog značaja”!

2.3. Svako ima pravo na pristup informaciji od javnog značaja!

2.4. Organi javne vlasti su obavezni da obezbede dostupnost informacija!

3. MEĐUNARODNI STANDARDI- LISTA MINIMALNIH ZAHTEVA

13

3.1. Arhuska Konvencija i direktive Evropske komisije

3.2. Evropska Okvirna direktiva o vodama

4. NOVI PROPISI REPUBLIKE SRBIJE NAM OMOGUĆUJU VIŠE PRAVA NA PRISTUP INFORMACIJAMA O ŽIVOTNOJ SREDINI

15

4.1. Odredbe Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja imaju najjaču pravnu snagu u materiji pristupa informacijama!

4.2. Propisi u oblasti voda gotovo da ne sadrže odredbe o pravu na pristup

informacijama o vodama!

4.3. Koliko će vode proteći Dunavom do donošenja novog Zakona o vodama?!

strana broj:

5. PRAVO NA PRISTUP INFORMACIJAMA- “aktivno” i “pasivno” pravo na informaciju o životnoj sredini

17

5.1. Postupak za dobijanje informacija na zahtev

- 5.1.1. Pismeni zahtev ostavlja najbolji trag o svom postojanju!
- 5.1.2. Ni usmeni zahtev nije nepismen!
- 5.1.3. Uredite svoj zahtev za dobijanje informacije!
- 5.1.4. Zbog čega tražite informaciju - to se samo vas tiče!!!

5.2. Rok za donošenje odluke po zahtevu

- 5.2.1. Štitite pravo na dobijanje informacije “u roku”!

5.3. Naknade i oslobađanje od naknade

- 5.3.1. Informacije o ugrožavanju, odnosno zaštiti zdravlja stanovništva i životne sredine su besplatne!
- 5.3.2. Imajte na umu i Cenovnik za izdavanje informacija od javnog interesa!
- 5.3.3. Državni službenici su plaćeni za svoj rad, pa i kada postupaju po zahtevima za izdavanje informacija!

6. INFORMACIJE SE MOGU USKRATITI ILI OGRANIČITI SAMO KADA JE TO PREDVIĐENO PROPISIMA

21

6.1. Razlozi za uskraćivanje/ograničavanje pristupa informacijama

- 6.1.1. Poverljivost rada državnih organa
- 6.1.2. Međunarodni odnosi, odbrana i bezbednost
- 6.1.3. Uticaj na rad pravosudnih organa
- 6.1.4. Ekonomski interesi zemlje

- 6.1.5. Ograničenja u cilju zaštite prava vezanih za ličnost
- 6.1.6. Ne može se tražiti već objavljena ili na drugi način dostupna informacija
- 6.1.7. Zabranjena je zloupotreba prava zahtevati dobijanje informacija
- 6.1.8. Tajni podaci - državna i vojna tajna
- 6.1.9. Poslovna tajna

6.2. Deo “tajnog” dokumenta koji ne sadrži tajne podatke mora se izdati na zahtev!

6.3. Gde su granice primene propisa o vojnoj, državnoj i poslovnoj tajni?

strana broj:

7. ZAŠTITA PRAVA NA PRISTUP INFORMACIJAMA JE MOGUĆA

26

- 7.1. Žalba Povereniku za informacije od javnog značaja**
- 7.2. Rešavanje Poverenika po žalbi zbog ćutanja administracije**
- 7.3. Rok za donošenje odluke po žalbi**
- 7.4. Odluke Poverenika se mogu napadati pred sudom**
- 7.5. Kada žalba nije dozvoljena, zaštita prava na dobijanje informacije traži se pred sudom!**

8. ODGOVORNOST DRŽAVNIH SLUŽBENIKA

28

- 8.1. Insistirajte na odgovornom ponašanju državnih službenika!**
  - 8.1.1. Službenici su prekršajno odgovorni za svoj rad!
  - 8.1.2. Povredom radnih dužnosti službenici podležu i disciplinskoj odgovornosti!
  - 8.1.3. Ne zaboravite na član 268. Krivičnog zakonika RS
  - 8.1.4. Šteta može biti naneta i prirodi i vama!

9. PASIVNO PRAVO JAVNOSTI NA INFORMACIJU - OBAVEZA VLASTI DA INFORMIŠU JAVNOST

30

9.1. Država je dužna da redovno obaveštava javnost o stanju i pojavama od značaja za životnu sredinu!

9.2. Država je dužna da primeni najpogodnija sredstva za informisanje javnosti!

9.3. Propuštanje informisanja je i procesni razlog za ukidanje odluka od značaja za životnu sredinu!

9.4. Javnost ima slobodan pristup izveštajima/ informatorima organa javnih vlasti!

PRILOG I – OBRASCI POJEDINIPI PISMENA SA PRAKTIČNIM PRIMERIMA

34

Forma 1. - Zahtev za izdavanje informacije

Forma 2. - Žalba Povereniku za informacije od javnog značaja

Forma 3. - Primer tužbe u upravnom sporu

Forma 4. - Primer inicijalnog akta u krivičnom postupku

PRILOG II- Šeme

42

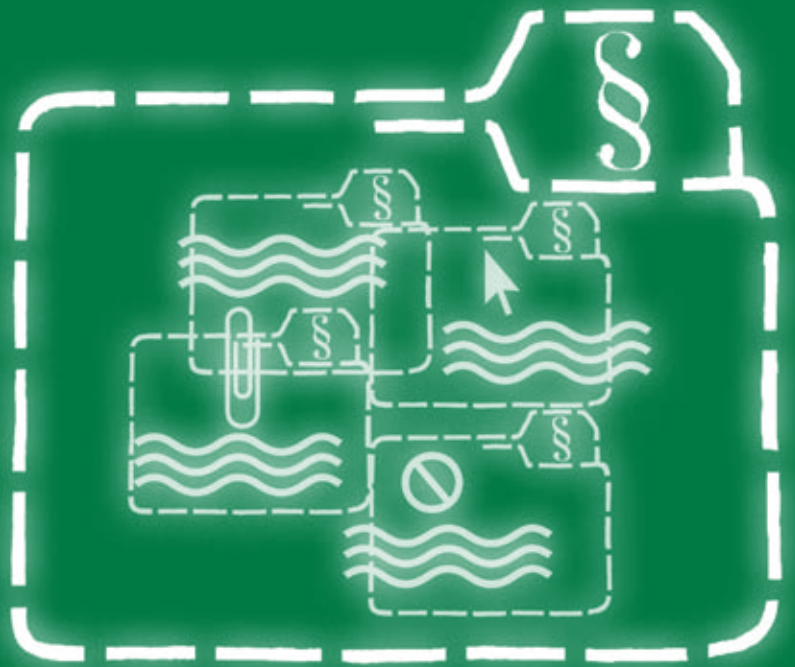
Šema 1. - Prikaz važnijih organa vlasti odnosno institucija koje poseduju informacije o vodama i životnoj sredini

Šema 2. - Prikaz postupanja po zahtevu

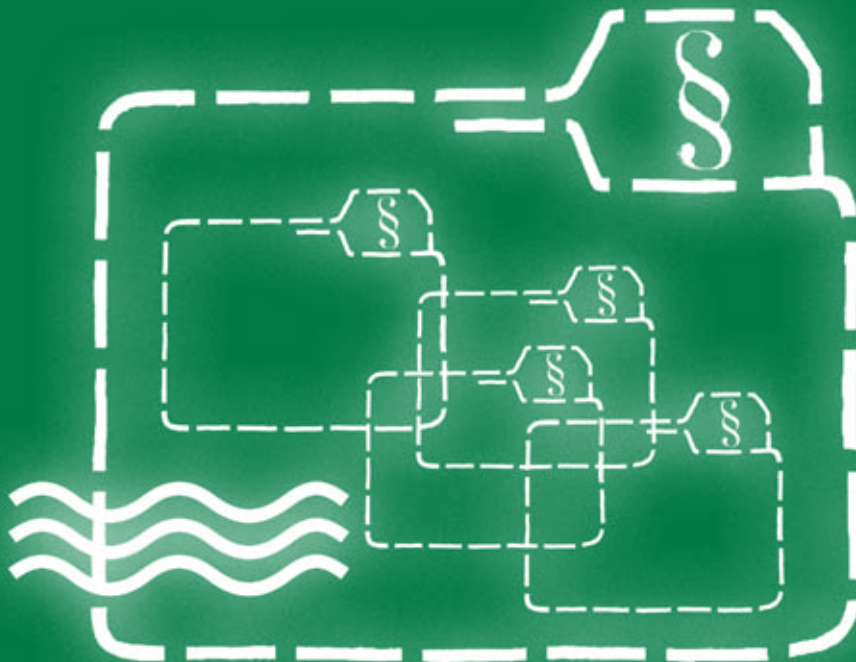
PRILOG III-

44

Lista važnijih državnih organa/institucija koje poseduju informacije o vodama životnoj sredini, sa kontaktima

UVOD

1. UVOD

Razvoj prava o životnoj sredini u Srbiji i nagoveštena modernizacija regulative o vodama ide u pravcu značajnijeg uključivanja javnosti u procese odlučivanja o pitanjima od značaja za životnu sredinu a time i o vodama. Preduslov takvog angažmana pojedinaca i grupa organizovanih u nevladine organizacije koje se bave zaštitom životne sredine i zaštitom, čuvanjem i unapređivanjem vodnog resursa jeste njihovo blagovremeno i potpuno informisanje o stanju i pojavama od značaja za vode i životnu sredinu, uopšte.

Ozbiljnije uključivanje nevladinog sektora u procese odlučivanja i preuzimanja odgovornosti za ukupno stanje životne sredine i voda, pored informisanosti podrazumeva i viši nivo znanja pojedinaca o sadržini prava koja im pripadaju i o načinima za korišćenje i zaštitu tih prava.

1.1. Svrha

Osnovi cilj brošure jeste da ponudi osnovna praktična uputstva o načinima za ostvarivanje prava na pristup informacijama o vodama, imajući u vidu važeće propise Republike Srbije u ovoj oblasti. Takođe će se ukazati i na odgovarajuće međunarodne propise koji kao odraz dostignutih demokratskih vrednosti predstavljaju cilj ka kojem domaće zakonodavstvo stremi.

1.2. Opravdanje

Istraživanja stepena usvojenih specifičnih znanja pojedinaca o modalitetima uključivanja u procese zaštite životne sredine i voda pokazuju da se na ovom planu nije otišlo daleko. Posebno je uočljiv manjak znanja o načinima korišćenja prava koja javnosti već stoje na raspolaganju. Postojanje ovakve publikacije, koncipirane da na jasan, jednostavan, većini razumljiv način da uputstvo o korišćenju prava na pristup informacijama o vodama time dobija svoje puno opravdanje.

1.3. Uloga nevladinog sektora

1.3.1. Budite nosioci sistema zaštite životne sredine!

Ideja o podeli odgovornosti za stanje i unapređenje životne sredine sadržana je u Zakonu o zaštiti životne sredine RS u delu u kojem se promovišu subjekti sistema zaštite životne sredine. Sistem zaštite životne sredine, po ovom krovnom zakonu obezbeđuju, između ostalog i **građani, grupe građana, njihova udruženja, profesionalne ili druge organizacije**.¹

1.3.2. Štitite prava i interese u oblasti zaštite životne sredine i voda!

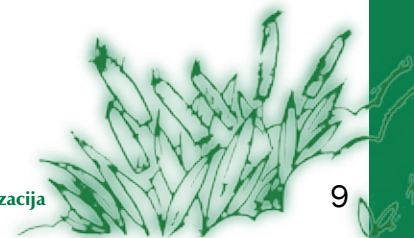
Udruženja građana (kao i pojedinci i grupe građana) promovisana u nosioce sistema zaštite životne sredine štite svoja prava i interese u oblasti zaštite životne sredine, učestvuju u postupku donošenja odluka u skladu sa zakonom i doprinose ili neposredno rade na informisanju o životnoj sredini².

Širite, u skladu sa svojim mogućnostima, informacije o životnoj sredini!

---

1 Zakon o zaštiti životne sredine; Odeljak „Subjekti sistema zaštite životne sredine”, član 4

2 Zakon o zaštiti životne sredine SR, član 7.

2. DEFINICIJE

2.1. Ustav nam daje pravo na informaciju o životnoj sredini i vodama!

Temeljno uporište prava na pristup informacijama o vodama sadržano je u Ustavnoj povelji SCG³, preciznije u Povelji o ljudskim i manjinskim pravima i građanskim slobodama SCG koja je sastavni deo ustavnog dokumenta:

„Svako ima pravo na zdravu životnu sredinu i na blagovremeno i potpuno obaveštavanje o njenom stanju.”⁴

Pravo na informisanje o životnoj sredini deo je korpusa osnovnih ljudskih prava, kao ljudsko pravo tzv. „treće generacije”.

2.2. Informacija o vodama je „informacija od javnog značaja”!

Informacija od javnog značaja⁵ jeste ona kojom raspolaže organ javne vlasti, koja je nastala u radu ili u vezi sa radom organa javne vlasti, koja je sadržana u određenom dokumentu, a odnosi se na sve ono o čemu javnost ima opravdan interes da zna⁶. „**Opravdani interes javnosti**” postoji i kada se radi o informacijama kojima raspolaže organ vlasti koje se odnose na ugrožavanje, odnosno zaštitu zdravlja stanovništva i životne sredine.

2.3. Svako ima pravo na pristup informaciji od javnog značaja!

Svako ima pravo da mu bude saopšteno da li organ vlasti poseduje određenu informaciju od javnog

3 Službeni list SCG 6/2003

4 Povelja o ljudskim i manjinskim pravima i građanskim slobodama SCG; Odeljak II: Ljudska prava i slobode; Član 46.

5 Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja („Službeni glasnik RS”, broj 120/2004)

6 Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja RS, član 2.

značaja, odnosno da li mu je ona inače dostupna, kao i da mu se informacija od javnog značaja učini dostupnom tako što će mu se omogućiti uvid u dokument koji sadrži informaciju od javnog značaja, pravo na kopiju tog dokumenta, kao i pravo da mu se, na zahtev, kopija dokumenta uputi poštom, faksom, elektronskom poštom ili na drugi način.⁷

U ostvarivanju prava na zdravu životnu sredinu svako ima pravo da bude obavešten o stanju životne sredine i da učestvuje u postupku donošenja odluka čije bi sprovođenje moglo da utiče na životnu sredinu.⁸

2.4. Organi javne vlasti su obavezni da obezbede dostupnost informacija!

„Organ javne vlasti” (organ vlasti)⁹ jeste državni organ, organ teritorijalne autonomije, organ lokalne samouprave, kao i organizacija kojoj je povereno vršenje javnih ovlašćenja (državni organ) i pravno lice koje osniva ili finansira u celini, odnosno u pretežnom delu državni organ.

„Ovlašćeno lice” je službeno lice koje organ vlasti odredi za postupanje po zahtevu za izdavanje informacija od javnog značaja¹⁰

„Poverenik za informacije od javnog značaja”¹¹ je samostalni državni organ, nezavisan u vršenju svoje nadležnosti, koji se uspostavlja radi ostvarivanja prava na pristup informacijama od javnog značaja.

---

7 Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja RS, član 5.

8 Zakon o zaštiti životne sredine SR, tačka 10, član 9.

9 Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja RS, član 3.

10 Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja RS, član 38.

11 Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja RS, član 1.

3. MEĐUNARODNI STANDARDI- LISTA MINIMALNIH ZAHTEVA

3.1. Arhuska Konvencija i direktive Evropske komisije

Konvencijom o pristupu informacijama, učešću javnosti i pristupu pravosuđu u materiji životne sredine (Arhuska konvencija) i odgovarajućim direktivama Evropske Komisije koje se na ovu direktivu oslanjaju ustanovljava se **lista minimalnih zahteva** koji se prema organima vlasti ističu u pogledu izdavanja informacija “na zahtev” i obaveze aktivnog informisanja javnosti. Navedenim minimalnim standardima, organi javne vlasti se obavezuju da:

- rešavaju po zahtevu za izdavanje informacije i izdaju informaciju “što pre” a najkasnije u roku od mesec dana od dana podnošenja zahteva. U izuzetnim slučajevima, rok za izdavanje informacije može se produžiti najviše za još jedan mesec, uz obavezu obrazloženja za produženje roka;
- pomognu tražiocu da uredi zahtev, ukoliko je previše uopšten;
- izdaju zahtevanu informaciju u zahtevanoj formi, osim ako je ova već dostupna javnosti u nekom drugom formatu ili ako je prikladnije izdati je u nekom drugom formatu;
- u praktičnom smislu olakšaju pristup informacijama, (npr. da odrede službenika za informacije, obezbede tehničke uslove tražiocima informacija, sačine i održavaju liste dostupnih informacija, sa linkovima gde se određene informacije mogu naći);
- informišu javnost o pravu na pristup informacijama;
- u slučaju potpunog ili delimičnog odbijanja zahteva za izdavanje informacija, u pisanoj ili elektronskoj formi odgovore tražiocu, obrazlože razloge za odbijanje i daju pouku o pravnom leku;
- ukoliko izdavanje informacije podleže plaćanju naknade, obračunaju troškove koji ulaze u ukupnu cenu i daju osnov za naplatu naknade;
- sistematizuju informacije koje poseduju kako bi ih učinili što dostupnijim javnosti, prevashodno

putem kompjuterske odn. elektronske tehnologije, ukoliko je to moguće;

- ažuriraju, čine dostupnim i šire informacije o životnoj sredini i vodama: tekstove zakona, politike zaštite životne sredine, izveštaje o stanju životne sredine, registre dozvola, podatke o proceni uticaja na životnu sredinu, studije rizika i sl. (“aktivno informisanje javnosti”),
- obezbede, što je više moguće, široku dostupnost, uporedivost, i potpunost informacija.

3.1. Evropska Okvirna direktiva o vodama

Ova direktiva predviđa obavezno informisanje javnosti u okviru procedura izrade Plana upravljanja vodama. U tom smislu, članice potpisnice Direktive obavezne su da obezbede aktivno učešće svih zainteresovanih strana u izradi, kontroli i noveliranju planova upravljanja vodama. Ovo se obezbeđuje u okviru svake regije za koju se plan izrađuje i to publikovanjem i dostupnošću:

- radnih planova i vremenskih okvira za donošenje planova i mera koje će u cilju izrade planova biti preduzete;
- pregledima identifikovanih značajnih pitanja u rečnom basenu; kao i
- objavljivanjem radnih verzija Plana upravljanja vodama (Vodnih osnova).

Direktiva ustanovljava i pravo na dobijanje informacija na zahtev, i to pristup radnim dokumentima i informacijama na osnovu kojih se izrađuju planovi upravljanja vodama.

4. NOVI PROPISI REPUBLIKE SRBIJE NAM OMOGUĆUJU VIŠE PRAVA NA PRISTUP INFORMACIJAMA O ŽIVOTNOJ SREDINI

Izvori unutrašnjeg prava na pristup informacijama o vodama sadržani su u jednom broju novih zakona koji uređuju pitanja životne sredine ali i posebno pitanje pristupa informacijama od javnog značaja. Ovi propisi u znatnoj meri uvažavaju i usvajaju evropske principe na polju pristupa informacijama o životnoj sredini i vodama.

4.1. Odredbe Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja imaju najjaču pravnu snagu u materiji pristupa informacijama!

Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja je specijalan zakon, čija primena dolazi u obzir uvek kada se radi o zahtevima za izdavanje informacija od javnog značaja, pa i onih o vodama i životnoj sredini, čak i kada se procedura predviđena drugim zakonima razlikuje od one predviđene ovim zakonom.

Značajne odredbe o pravu na dostupnost informacija saržane su i u Zakonu o zaštiti životne sredine, Zakonu o proceni uticja na životnu sredinu, Zakonu o strateškoj proceni uticja na životnu sredinu i Zakonu o integralnom sprečavanju i kontroli zagađenja.

4.2. Propisi u oblasti voda gotovo da ne sadrže odredbe o pravu na pristup informacijama o vodama!

Kao izuzetak može se navesti Zakon o hidrometeorološkim poslovima od interesa za celu zemlju¹² koji određuje da su hidrološki i meteorološki podaci i informacije javni, „*osim podataka koji predstavljaju vojnu ili službenu tajnu*”¹³. Zakon poznaje i aktivno i pasivno pravo na informaciju o podacima koje ima za predmet. Tako su *organi nadležni za hidrometeorološke poslove dužni da putem sredstava javnog informisanja ili na zahtev, obaveštavaju javnost i zainteresovane društvene subjekte o stanju i razvoju vremena i voda i izdaju upozorenja o razvoju i nailasku opasnih i štetnih hidroloških i meteoroloških pojava.*¹⁴

4.3. Koliko će vode proteći Dunavom do donošenja novog Zakona o vodama!?

Očekuje se, osnovano, da će vodno pravo Srbije, po usvajanju novog Zakona o vodama, biti obogaćeno odredbama o pravu javnosti na pristup informacijama uz usvajanje standarda predviđenih Evropskom direktivom o vodama!

-
- 12 Zakon o hidrometeorološkim poslovima od interesa za celu zemlju („Službeni list SRJ”, broj 18/88 i 63/90)
  - 13 Zakon o hidrometeorološkim poslovima od interesa za celu zemlju, član 14.
  - 14 Zakon o hidrometeorološkim poslovima od interesa za celu zemlju, član 15.

5. PRAVO NA PRISTUP INFORMACIJAMA- “aktivno” i “pasivno” pravo na informaciju o životnoj sredini

Pravo na pristup informacijama sadrži u sebi dve komponente: pravo na dobijanje informacije na zahtev (“aktivno pravo na informaciju”) i pravo na informisanje o životnoj sredini i vodama bez zahteva (“pasivno pravo na informaciju”). U ovoj drugoj situaciji ono predstavlja aktivnu obavezu organa javnih vlasti da kontinuirano ili po potrebi informišu javnost o stanju i pojavama od značaja za životnu sredinu i vode.

5.1. Postupak za dobijanje informacije na zahtev

5.1.1. Pismeni zahtev ostavlja najbolji trag o svom postojanju!

U postupku za izdavanje informacija od javnog značaja koje se odnose na životnu sredinu i vode primenjuje se načelo pismenosti. Tražilac informacije podnosi pismeni zahtev organu vlasti za ostvarivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja.

5.1.2. Ni usmeni zahtev nije nepismen!

Usmeni zahtev tražioca informacije saopštava se na zapisnik, pri čemu se takav zahtev unosi u posebnu evidenciju i primenjuju se pravila kao da je podnet pismeni zahtev. Organ vlasti može propisati obrazac za podnošenje zahteva ali mora razmotriti i zahtev koji nije sačinjen na propisanom obrascu.

5.1.3. Uredite svoj zahtev za dobijanje informacije!

Uredan zahtev sadrži, najmanje, **naziv organa vlasti, ime, prezime i adresu tražioca kao i što precizniji opis informacije koja se traži.**

Zahtev može sadržati vreme i mesto podnošenja zahteva kao i druge podatke koji olakšavaju pronalaženje tražene informacije.

Ako zahtev ne sadrži osnovne podatke čiji nedostatak ga čini neurednim, ovlašćeno lice organa vlasti dužno je da, bez nadoknade, pouči tražioca kako da te nedostatke otkloni, odnosno da dostavi tražiocu uputstvo o dopuni. Ako tražilac ne otkloni nedostatke u određenom roku, odnosno u roku od 15 dana od dana prijema uputstva o dopuni, a nedostaci su takvi da se po zahtevu ne može postupati, organ vlasti doneće **zaključak o odbacivanju zahteva kao neurednog.**

Protiv ovog zaključka dozvoljena je žalba.

5.1.4. Zbog čega tražite informaciju - to se samo vas tiče!!!

Organu javne vlasti je zabranjeno da, prilikom prijema zahteva i postupanja po njemu, izdavanje informacije uslovi isticanjem razloga zbog kojeg se informacija traži.

Navedeno ograničenje ustanovljeno je isključivo u interesu stranke pa zakon tražiocu ostavlja mogućnost da, kako u zahtevu tako i bilo kojoj kasnijoj fazi postupka, istakne razloge zbog kojih traži izdavanje informacije, što joj, na primer, može biti od koristi kod oslobađanja od snošenja troškova za izdavanje informacija.

5.2. Rok za donošenje odluke po zahtevu

5.2.1. Štitite pravo na dobijanje informacije „u roku“!

Opšti rok za izdavanje informacije¹⁵ je 15 dana od dana podnošenja zahteva. Ukoliko u ovom roku objektivno nije moguće izdati traženu informaciju, organ je obavezan da o tome obavesti tražioca i odredi novi rok, koji ne može biti duži od 40 dana od dana podnošenja zahteva.

¹⁵ Po Zakonu o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja

Kada se radi o informacijama za koje „se može pretpostaviti da su od značaja za ugrožavanje ili zaštitu zdravlja stanovništva i životne sredine” rok za izdavanje informacije je specijalan i iznosi 48 sati. Zakon ne nudi mogućnost produženja ovog specijalnog roka.

Kada se rokovi predviđeni različitim zakonima razlikuju, organi javne vlasti dužni su da primene rokove predviđene Zakonom o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja!

5.3. Naknade i oslobađanje od naknade

5.3.1. Informacije o ugrožavanju, odnosno zaštiti zdravlja stanovništva i životne sredine su besplatne!

Uvid u dokument koji sadrži traženu informaciju je besplatan bez obzira na sadržinu dokumenta!

Kopija dokumenta koji sadrži traženu informaciju izdaje se uz obavezu tražioca da plati naknadu nužnih troškova izrade te kopije a u slučaju upućivanja i troškove upućivanja kopije.

5.3.2. Imajte na umu i **Cenovnik za izdavanje informacija od javnog interesa!**

Cenovnik na osnovu koga organ vlasti obračunava troškove izdavanja informacije propisan je Uredbom Vlade RS¹⁶ i dat je u narednoj tabeli.

Način izdavanja informacije	Cena
Kopija dokumenata po strani: - na formatu A3 - na formatu A4	6 dinara 3 dinara
Kopija dokumenata u elektronskom zapisu: - disketa - CD - DVD	20 dinara 35 dinara 40 dinara

16 Uredba o visini naknade nužnih troškova za izdavanje kopije dokumenata na kojima se nalaze informacije od javnog značaja, („Službeni glasnik Republike Srbije br.5 ”, 110-258/06)

Kopija dokumenta na audio kaseti	150 dinara
Kopija dokumenta na audio-video kaseti	300 dinara
Pretvaranje jedne strane dokumenta iz fizičkog u elektronski oblik	30 dinara
Upućivanje kopije dokumenta redovnom poštom	troškovi se obračunavaju prema redovnim iznosima u JP PTT Srbije

Ukoliko visina nužnih troškova za izdavanje kopija dokumenata na kojima se nalaze informacije od javnog značaja prelazi iznos od 500,00 dinara, tražilac informacije je dužan da pre izdavanja informacije položi depozit u iznosu od 50% od iznosa nužnih troškova prema ovom troškovniku. Organ vlasti može odlučiti da tražioca informacije oslobodi plaćanja nužnih troškova, ako visina nužnih troškova ne prelazi iznos od 50,00 dinara, a posebno u slučaju dostavljanja kraćih dokumenata putem elektronske pošte ili telefaksa.

Od obaveze plaćanja naknade oslobođeni su novinari, kada kopiju dokumenta zahtevaju radi obavljanja svog poziva, stručne organizacije i naučne kuće kada informacije koriste u vršenju svoje delatnosti, udruženja za zaštitu ljudskih prava kada kopiju dokumenta zahtevaju radi ostvarivanja ciljeva udruženja i **sva lica kada se tražena informacija odnosi na ugrožavanje, odnosno zaštitu zdravlja stanovništva i životne sredine.**

5.3.1. Državni službenici su plaćeni za svoj rad, pa i kada postupaju po zahtevima za izdavanje informacija!

Nadležni organ nema pravo da ispostavlja račun za druge troškove (osim za troškove kopiranja i upućivanja) koje bi povodom izdavanja informacije mogao imati, kao što su troškovi za uloženi rad službenika, troškovi obrade i sistematizacije podataka, za korišćenje tehničkih odn. elektronskih sredstava i pomagala i sl.

6. INFORMACIJE SE MOGU USKRATITI ILI OGRANIČITI SAMO KADA JE TO PREDVIĐENO PROPISIMA

6.1. Razlozi za uskraćivanje/ograničavanje pristupa informacijama

6.1.1. Poverljivost rada državnih organa

Zahtev za dostavljanje informacija koje se odnose na zaštitu životne sredine može biti odbijen ako bi njihovo objavljivanje negativno uticalo na poverljivost rada državnih organa, kada je poverljivost predviđena zakonom.

To dalje znači da organ vlasti neće tražiocu omogućiti ostvarivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja, ako bi time učinio dostupnim informaciju ili dokument za koji je propisima ili službenim aktom zasnovanim na zakonu određeno da se čuva kao državna, službena, poslovna ili druga tajna, odnosno koji je dostupan samo određenom krugu lica, a zbog čijeg bi odavanja mogle nastupiti teške pravne ili druge posledice po interese zaštićene zakonom koji pretežu nad interesom za pristup informaciji.

Državni organ, međutim, nema pravo da odbije zahtev za izdavanje određenih informacija ukoliko delatnost organa za koju je vezano izdavanje informacije nema, na zakonu ustanovljen karakter poverljive delatnosti. Takođe, da delatnost državnog organa ne može biti zaštićena kao poverljiva nekim drugim propisom, nižim od zakona (osim ako to pravo ne proističe iz zakona), kao što ni ocena o tome da li se neka delatnost smatra poverljivom nikako ne može zavisiti od proizvoljnosti državnog organa niti odgovornog pojedinca u njemu. Konačno, državni interes za sprečavanje nastupanja teških pravnih ili drugih posledica mora biti jači u odnosu na interes tražioca za pristupom određenim informacijama.

6.1.2. Međunarodni odnosi, odbrana i bezbednost

Zakon isključuje pravo na pristup informacijama ukoliko bi objavljivanje takvih informacija **negativno uticalo** na “međunarode odnose, odbranu zemlje i javnu bezbednost”¹⁷, odnosno ukoliko bi činjenje dostupnim ovakvih informacija “**ozbiljno ugrozilo** odbranu zemlje, nacionalnu ili javnu bezbednost, ili međunarodne odnose”¹⁸

Primena navedenog izuzetka dolazi u obzir i kada bi izdavanje određenih informacija imalo štetne efekte kako na međunarodni položaj Srbije, tako i na međunarodni položaj drugih država i međunarodnih organizacija.

6.1.3. Uticaj na rad pravosudnih organa

Organ vlasti neće tražiocu omogućiti ostvarivanje prava na pristup informacijama o životnoj sredini i vodama ako bi time ugrozio, omeo ili otežao sprečavanje ili otkrivanje krivičnog dela, optužbu za krivično delo, vođenje pretkrivičnog postupka, vođenje sudskog postupka, izvršenje presude ili sprovođenje kazne, ili koji drugi pravno uređeni postupak, ili fer postupanje i pravično suđenje.

Ovim se prevashodno štite interesi državnih organa i javni interes u segmentu otkrivanja i procesuiranja počinioaca krivičnih dela, ali i prava okrivljenih lica u krivičnom postupku.

6.1.4. Ekonomski interesi zemlje

Organ vlasti neće tražiocu omogućiti ostvarivanje prava na pristup informacijama, ako bi time bila bitno umanjena sposobnost države da upravlja ekonomskim procesima u zemlji, ili bi bilo **bitno** otežano ostvarenje opravdanih ekonomskih interesa¹⁹. Informacije koje utiču na ekonomske interese i procese u zemlji ali ne do nivoa bitnog, ne mogu biti uskraćene njihovom tražiocu.

6.1.5. Ograničenja u cilju zaštite prava vezanih za ličnost

U grupu ovih ograničenja spadaju ona koja za cilj imaju da zaštite život, zdravlje, sigurnost ili koje

17 Zakon o zaštiti životne sredine, čl. 80.

18 Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, čl. 9.

19 Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, čl. 9.

drugo važno dobro nekog lica²⁰, poverljivost ličnih podataka, odnosno dosijea kada je to predviđeno zakonom, pravo na zaštitu prava intelektualne svojine kao i ograničenja kojima se štite interesi trećih lica koja poseduju informacije, a koja nisu obavezna da ih pruže, odnosno nisu saglasna sa njihovim objavljivanjem²¹.

6.1.6. Ne može se tražiti već objavljena ili na drugi način dostupna informacija

Državni organ nije dužan izdati informaciju ako se radi o informaciji koja je već objavljena i dostupna je u zemlji ili na internetu, uz obavezu da mora označiti “nosača” navedene informacije, osim ako je to opšte poznato²².

6.1.7. Zabranjena je zloupotreba prava na pristup informacija

U slučajevima zloupotrebe prava na pristup informacijama od javnog značaja, naročito ako je traženje nerazumno, često, kada se ponavlja zahtev za istim ili već dobijenim informacijama ili kada se traži preveliki broj informacija, državni organ ima pravo da odbije takav zahtev²³.

6.1.8. Tajni podaci - državna i vojna tajna

Tajni podaci odbrane ne mogu biti predmet javnog informisanja²⁴. Tajnim podacima²⁵ značajnim za odbranu zemlje od značaja za pravo na pristup informacijama o vodama smatraju se npr: podaci koji se klasifikuju kao «strogo poverljivo», a odnose se na istraživanja geološkog sastava zemljišta, geomagnetizma, hidroloških karakteristika terena, parametara mora koji su od posebnog značaja za odbranu zemlje, kao i podaci o objektima od značaja za odbranu zemlje (hidrocentrale, brane, akumulacije i sl.) koji se klasifikuju kao “poverljivo”. U klasifikaciji poverljivih podataka značajni su

---

20 Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, čl. 9.

21 Zakon o zaštiti životne sredine, čl. 80

22 Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, čl. 9

23 Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, čl. 9

24 Zakon o odbrani (Sl.glasnik RS 48/94), čl.104.

25 Uredba o kriterijumima za utvrđivanje podataka značajnih za odbranu zemlje koji se moraju čuvati kao državna ili službena tajna i o utvrđivanju zadataka i poslova od posebnog značaja za odbranu zemlje koje treba štiti primenom posebnih mera bezbednosti (Sl. list SRJ 43/94)

i oni koji se označavaju kao «interno» a odnose se na podatke iz interne komunikacije državnih organa, preduzeća, i drugih pravnih lica koji međusobno razmenjuju tajne podatke.

6.1.9. Poslovna tajna

Poslovna tajna²⁶ je informacija o poslovanju određena osnivačkim aktom, aktom ili ugovorom ortaka ili ugovorom članova društva, odnosno osnivačkim aktom ili statutom akcionarskog društva, za koju je očigledno da bi prouzrokovala znatnu štetu privrednom društvu ako dođe u posed trećeg lica.

Informacija čije je objavljivanje obavezno u skladu sa zakonom ili koje su u vezi sa povredom zakona ne može se smatrati poslovnom tajnom privrednog društva i objavljivanje ove informacije je zakonito, ako ima za cilj da zaštiti javni interes.

6.2. Deo “tajnog” dokumenta koji ne sadrži tajne podatke mora se izdati na zahtev !

U slučajevima kada se deo informacije koja nema karakter tajne može odvojiti od ostalih informacija koje po zakonu imaju karakter poverljivosti, organ je obavezan da omogući uvid u deo dokumenta koji sadrži takvu odvojenu informaciju²⁷. Ovim se nadležni organ obavezuje da prilikom postupanja po zahtevu za izdavanje informacije uđe u suštinu poverljivog dokumenta i utvrdi da li navedeni dokument sadrži i informacije koje se iz njega mogu izdvojiti i učiniti dostupnim, sve pod uslovom da su upravo te informacije tražene. Kada takve informacije koje su predmet zahteva postoje, nadležni organ će biti dužan da ih na zahtev izda.

6.3. Gde su granice primene propisa o vojnoj, državnoj i poslovnoj tajni?

Pojedini propisi određuju kada se može dozvoliti oslobađanje od obaveze čuvanja vojne tajne²⁸. Opšti osnov za ovakvo oslobađanje jeste da se to čini u «javnom interesu». O otkrivenim tajnim podacima vodi se posebna evidencija. Inostranim pravnim i fizičkim licima nije dopušten uvid u tajne podatke,

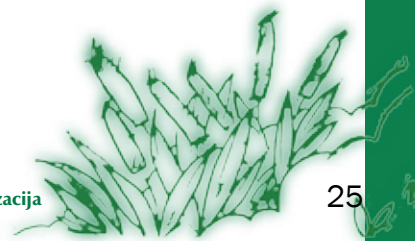
²⁶ Zakon o privrednim društvima, član 38.

²⁷ Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja

²⁸ Pravilnik o kriterijumima za utvrđivanje podataka značajnih za oružane snage, koji se moraju čuvati kao državna ili vojna tajna i o načinu njihove zaštite (Sl. list SFRJ 22/74)

bez posebnog odobrenja nadležnog organa.

Znatno konkretniji su propisi koji uređuju pojedine oblasti životne sredine i voda. Informacije o emisijama koje ugrožavaju životnu sredinu ne mogu biti proglašene komercijalnom, industrijskom tajnom, a poslovnom, službenom ili državnom tajnom se ne mogu zaštititi podaci koji se odnose na emisije, rizike od udesa, rezultate monitoringa i inspekcijski nadzor.

7 ■ ZAŠTITA PRAVA NA PRISTUP INFORMACIJAMA JE MOGUĆA

7.1. Žalba Povereniku za informacije od javnog značaja

Tražilac informacije ima pravo na žalbu Povereniku u roku od 15 dana od dostavljanja rešenja organa vlasti, ako organ vlasti odbije da obavesti tražioca o tome da li poseduje određenu informaciju od javnog značaja ili mu je ona inače dostupna; da mu stavi na uvid dokument koji sadrži traženu informaciju; da mu izda, odnosno uputi kopiju dokumenta, ili ako to ne učini u propisanom roku; ne odgovori u propisanom roku na zahtev tražioca; uslovi izdavanja kopije dokumenta koji sadrži traženu informaciju uplatom naknade koja prevazilazi iznos nužnih troškova izrade te kopije; ne stavi na uvid dokument odnosno ne izda kopiju tog dokumenta koji sadrži traženu informaciju na način predviđen zakonom. Žalba se može izjaviti i protiv zaključka o odbacivanju zahteva kao neurednog.

7.2. Rešavanje Poverenika po žalbi zbog ćutanja administracije

Ako je žalba podneta zato što prvostepeni organ nije doneo rešenje u propisanom roku („žalba zbog ćutanja administracija”) Poverenik će od prvostepenog organa tražiti da mu budu saopšteni razlozi zbog kojih rešenje nije doneto u roku. Ako nađe da rešenje nije doneto u roku iz opravdanih razloga, ili zbog krivice tražioca, odrediće prvostepenom organu rok za donošenje rešenja koji ne može biti duži od jednog meseca. Ako razlozi zbog kojih rešenje nije doneseno u roku nisu opravdani, Poverenik će tražiti da mu prvostepeni organ dostavi spise predmeta.

Ukoliko oceni da može rešiti upravnu stvar prema spisima predmeta, Poverenik će doneti svoje

rešenje a ako ne može, sam će sprovesti postupak i svojim rešenjem rešiti upravnu stvar. Izuzetno, ako drugostepeni organ nađe da će postupak brže i ekonomičnije sprovesti prvostepeni organ, naložiće mu da to učini i da prikupljene podatke dostavi u određenom roku, posle čega će sam rešiti upravnu stvar. Takvo rešenje je konačno.

7.3. Rok za donošenje odluke po žalbi

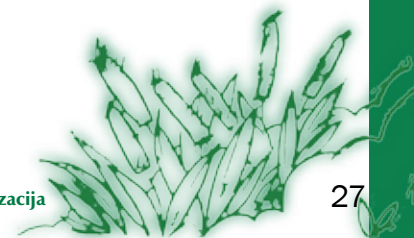
Poverenik donosi rešenje bez odlaganja, a najdocnije u roku od 30 dana od dana predaje žalbe.

7.4. Odluke Poverenika se mogu napadati pred sudom

Protiv rešenja Poverenika po žalbi ali i kada žalba nije dozvoljena, nezadovoljni tražilac može pokrenuti upravni spor, koji predstavlja posebnu vrstu sudskog postupka.

7.5. Kada žalba nije dozvoljena, zaštita prava na dobijanje informacije traži se pred sudom!

Protiv rešenja Narodne skupštine, predsednika Republike, Vlade Republike Srbije, Vrhovnog suda Srbije, Ustavnog suda i Republičkog javnog tužioca ne može se izjaviti žalba i u tom slučaju je dozvoljeno pokrenuti i voditi upravni spor, u skladu sa zakonom.

8

ODGOVORNOST DRŽAVNIH SLUŽBENIKA

8.1. Insistirajte na odgovornom ponašanju državnih službenika!

Svaki državni službenik odgovara za zakonitost, stručnost i delotvornost svog rada. Niko ne sme vršiti uticaj na državnog službenika da nešto čini ili ne čini suprotno propisima²⁹.

8.1.1. Službenici su prekršajno odgovorni za svoj rad!

Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja predviđa prekršajnu odgovornost odgovornih lica u organima vlasti za slučajeve kršenja odgovarajućih odredbi ovog zakona.³⁰ Novčane kazne utvrđene su u rasponu od 5000-50.000 dinara.

Prekršajna odgovornost za povredu obaveze izdavanja informacija koje su su vezi sa životnom sredinom predviđena je i **Zakonom o zaštiti životne sredine**.³¹

8.1.2. Povredom radnih dužnosti službenici podležu i disciplinskoj odgovornosti!

Državni službenik³² disciplinski je odgovoran za povrede dužnosti iz radnog odnosa koje mogu biti lakše i teže. Kao lakšu povredu zakon predviđa npr. nesavesno čuvanje službenih spisa ili

29 Zakon o državnim službenicima RS, član 6.

30 Videti: Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, Odeljak: KAZNENE ODREDBE

31 Videti: Zakon o zaštiti životne sredine RS; odeljak: Kaznene odredbe

32 Zakon o državnim službenicima RS, poglavlje "Disciplinska odgovornost", čl.107-110.

podataka ili povredu kodeksa ponašanja državnog službenika, dok je od težih povreda dužnosti od značaja npr. neizvršavanje ili nesavesno, neblagovremeno ili nemarno izvršavanje poslova ili naloga pretpostavljenog, zloupotreba prava iz radnog odnosa, odavanje službene ili druge tajne kao i ometanje stranaka u ostvarivanju prava i interesa pred državnim organom.

Za navedene povrede dužnosti, u zavisnosti od težine povrede, državnim službenicima se izriču disciplinske kazne: novčana kazna do 30 % plate za puno radno vreme, kazna zabrane napredovanja u službi kao i kazna prestanka radnog odnosa.

8.1.3. Ne zaboravite na član 268. Krivičnog zakonika RS

Tražilac informacije može podnošenjem krivične prijave inicirati pokretanje krivičnog postupka protiv učinioca krivičnog dela iz člana 268. Krivičnog zakonika RS:

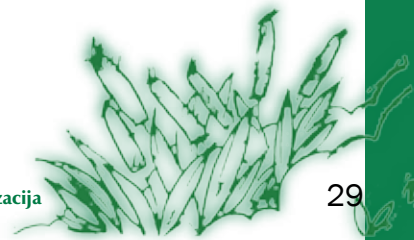
“Ko protivno propisima uskrati podatke ili da neistinite podatke o stanju životne sredine i pojavama neophodnim za procenu opasnosti po životnu sredinu i preduzimanje mera zaštite života i zdravlja ljudi, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine”

8.1.4. Šteta može biti naneta i prirodi i vama!

Za štetu koju svojim nezakonitim ili nepravilnim radom organi državne uprave prouzrokuju fizičkim i pravnim licima odgovara Republika Srbija, pri čemu imaoci javnih ovlašćenja sami odgovaraju za štetu koju svojim nezakonitim ili nepravilnim radom prouzrokuju fizičkim i pravnim licima u vršenju poverenih poslova državne uprave³³.

---

33 Zakon o državnoj upravi RS, član 5

9

PASIVNO PRAVO JAVNOSTI NA INFORMACIJU - OBAVEZA VLASTI DA INFORMIŠU JAVNOST

9.1. Država je dužna da redovno obaveštava javnost o stanju i pojavama od značaja za životnu sredinu!

Javnost ima pravo na redovno, blagovremeno i potpuno informisanje o pojavama u životnoj sredini i o stanju činioca životne sredine, kao i aktivnostima koje su od značaja za zaštitu i unapređenje životne sredine. U tom smislu, državni organi, organi autonomne pokrajine, organi jedinice lokalne samouprave i ovlašćene i druge organizacije imaju obavezu³⁴ da redovno, blagovremeno, potpuno i objektivno, obaveštavaju javnost o stanju životne sredine, time i o stanju voda, odnosno o pojavama koje se prate u okviru monitoringa imisije i emisije, kao i o merama upozorenja ili razvoju zagađenja koja mogu predstavljati opasnost za život i zdravlje ljudi.

9.2. Država je dužna da primeni najpogodnija sredstva za informisanje javnosti!

U praktičnom smislu, navedena obaveza državnih organa iscrpljuje se kroz publikovanje periodičnjaka (npr. godišnjaci RHMZ, izveštaji RZZP itd.), podnošenjem izveštaja predstavničkim organima vlasti (izveštaji Vlade RS i Poverenika za informacije od javnog značaja koji se podnose Skupštini RS) ali i redovnim informisanjem putem elektronskih i pisanih sredstava javnog informisanja, naročito u vanrednim situacijama³⁵ itd.

³⁴ Prema Zakonu o zaštiti životne sredine

³⁵ Videti npr. Zakon o vodama, deo Zaštita od voda

9.3. Propuštanje informisanja je i procesni razlog za ukidanje odluka od značaja za životnu sredinu!

Obaveza (aktivnog) informisanja ponegde je i sastavni deo predviđenih procedura koje su od interesa za životnu sredinu. Tako je po propisima o proceni (i strateškoj proceni) uticaja na životnu sredinu kao i po procedurama donošenja integralnih dozvola. Propuštanje, odn. nepoštovanje ovih obaveza informisanja javnosti³⁶, koje je preduslov efikasnog učešća javnosti u postupku donošenja odluka od značaja za životnu sredinu, predstavlja povredu zakonom utvrđenog postupka i osnov je za napadanje prvostepenih odluka u ovim postupcima.

9.4. Javnost ima slobodan pristup izveštajima/ informatorima organa javnih vlasti!

Po svom značaju, pa i u oblasti aktivnog informisanja u oblasti životne sredine i voda, ističe se Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja RS. Sledeće obaveze javnih vlasti proističu iz odredbi ovog zakona:

- Poverenik i drugi državni organi su obavezni da periodično podnose i publikuju izveštaje o radu. Ovi izveštaji su dostupni javnosti;
- Poverenik je obavezan da Narodnoj skupštini podnese **godišnji izveštaj** o radnjama preduzetim od strane organa vlasti u primeni ovog zakona, kao i o svojim radnjama i izdacima;
- Poverenik podnosi Narodnoj skupštini i druge izveštaje, kada oceni da je to potrebno.
- Državni organi su obavezni da najmanje jednom godišnje publikuju **informator** sa osnovnim podacima o svom radu.

Informator sadrži naročito: postupak podnošenja zahteva za izdavanje informacija od javnog značaja državnom organu, odnosno ulaganja žalbi protiv njegovih odluka, radnji ili propusta; pregled zahteva, žalbi i drugih neposrednih mera preduzetih od strane zainteresovanih lica, kao i odluka državnog organa povodom podnetih zahteva i uloženi žalbi, odnosno odgovora na druge neposredne mere preduzete od strane zainteresovanih lica; podatke o načinu i mestu čuvanja nosača informacija, vrsti informacija koje poseduje, vrsti informacija koje stavlja na uvid, kao i opis postupka podnošenja zahteva; imena starešina državnog organa i opis njihovih ovlašćenja i dužnosti, kao i postupaka po kojima oni donose odluke; pravila i odluke državnog organa koji se tiču javnosti rada tog organa (radno vreme, adresa, kontakt telefoni, identifikaciona obeležja, pristupačnost licima sa posebnim

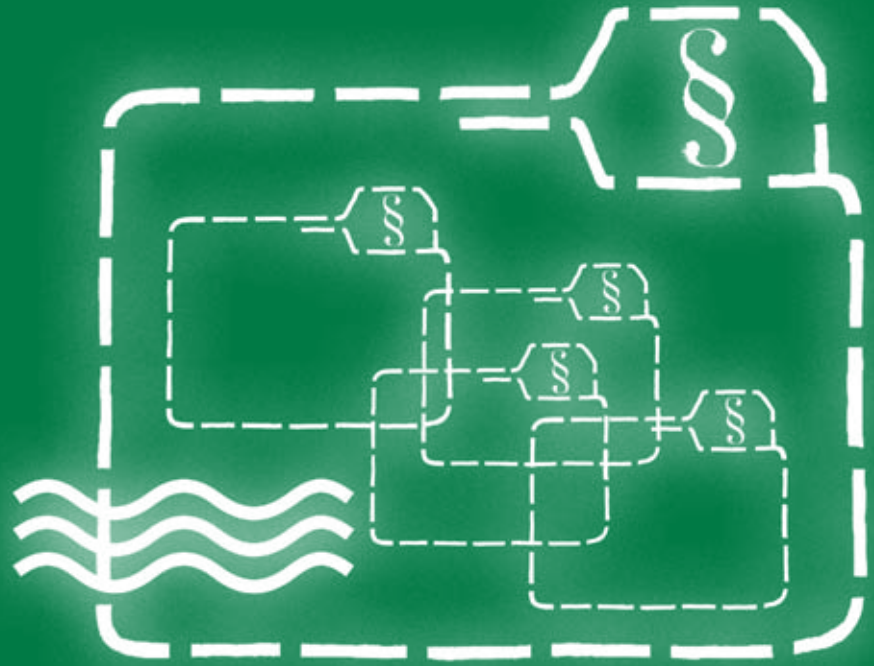
36 Videti Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu, Zakon o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu i Zakon o integralnom sprečavanju i kontroli zagađenja

potrebama, pristup sednicama, dopuštenost audio i video snimanja i sl.), kao i svako autentično tumačenje tih odluka; pravila i odluke o isključenju i ograničenju javnosti rada državnog organa, kao i njihovo obrazloženje.

- Državni organ je dužan da zainteresovanom licu, bez naknade, omogućiti uvid u informator, odnosno da mu da primerak informatora, uz naknadu nužnih troškova.

- Organi vlasti su obavezni da održavaju nosače informacija kako bi bilo omogućeno što efikasnije ostvarenje prava na pristup informacijama od javnog značaja.

- Ovlašćena lica u državnim organima obavezna su da Povereniku podnose godišnje izveštaje o radnjama tog organa preduzetim u cilju primene zakona, koji sadrže podatke o: broju podnetih zahteva; broju potpuno ili delimično usvojenih zahteva; kao i podatke o broju odbačenih i odbijenih zahteva; broju i sadržini žalbi protiv rešenja kojima se odbacuje ili odbija zahtev; ukupnom iznosu naplaćenih naknada za ostvarivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja; merama preduzetim u vezi sa obavezom objavljivanja informatora; merama preduzetim u vezi sa održavanjem nosača informacije kao i merama preduzetim u vezi sa obukom zaposlenih.

PRILOZI

PRILOG I- obrasci pojedinih pismena sa praktičnim primerima

Obrazac 1.

Zahtev za izdavanje informacije za koju se može pretpostaviti da je od značaja za ugrožavanje ili zaštitu zdravlja stanovništva i životne sredine iz čl. 16. st. 2. Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja

ZAVODU ZA ZAŠTITU ZDRAVLJA

_____ (sedište i adresa)

Na osnovu člana 15. i člana 16 st. 2 Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, _____ (ime i prezime) iz _____, ul. _____ br. __ (prebivalište/boravište, ulica i broj), kao tražilac informacije podnosi

ZAHTEV za izdavanje informacija od javnog značaja

U dva primerka

Analizom brisa grla mog maloletnog deteta A.A. utvrđeno je prisustvo fekalne bakterije „Pseudomonas fecalis”. Ovo je prouzrokovalo dugotrajnu infekciju grla i može imati teške posledice po zdravlje obolelog.

U periodu od februara i kraja marta 2005.godine, moje dete je intenzivno konzumiralo flaširanu vodu robne marke „_____”, te osnovano sumnjam da je navedena voda bila bakteriološki neispravna.

Na osnovu navedenog,
ZAHTEVAM

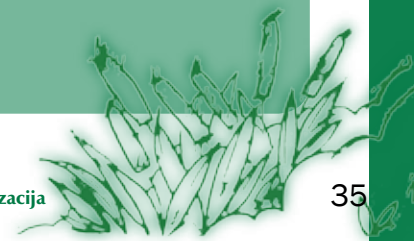
da mi bez odlaganja a najkasnije u roku od 48 sati od prijema ovog zahteva, izdate i poštom uputite fotokopije izvršenih analiza sa podacima o mikrobiološkoj ispravnosti vode koju ste za potrebe PP „_____” koje je proizvođač robne marke „_____”, izvršili u periodu od 01.02.2005. do 31.03.2005.godine.

U _____ (mesto)
Dana 15.05.2005.

Tražilac

(Ime, prezime, adresa)

Obrazac 2.

Žalba Poverniku za informacije od javnog značaja iz člana 22. Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja

POVRENIKU ZA INFORMACIJE OD JAVNOG ZNAČAJA

_____ (sedište i adresa)

ŽALILAC: _____ iz _____, ul. _____ br. _____

ŽALBA

na

Rešenje Zavoda za zaštitu zdravlja _____ (sedište i adresa), br. _____ od 18.05.2005. godine

U dva primerka

Sa jednim prilogom

Zbog:

- Pogrešne primene materijalnog prava
- Bitnih povreda odredbi upravnog postupka
- Pogrešno i nepotpuno utvrdjenog činjeničnog stanja

Rešenjem Zavoda za zaštitu zdravlja _____ (sedište i adresa), br. _____ od 18.05.2005. godine, odbijen je zahtev žalioca da mu se izdaju i poštom upute fotokopije analiza sa podacima o mikrobiološkoj ispravnosti vode izvršenih u periodu od 01.02.2005. do 31.03.2005. godine za potrebe PP " _____ " koje je proizvođač robne marke " _____ ".

Dokaz:**Zahtev za izdavanje informacija od javnog značaja, br. _____ od 15.05.2005.****Rešenje br. _____ od 18.05.2005. godine**

Žalilac u zakonom predviđenom roku izjavljuje žalbu na ovo rešenje, a iz sledećih razloga:

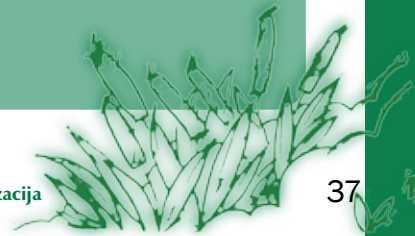
Iz prednjih razloga podnosilac žalbe predlaže drugostepenom organu da prvostepeno rešenje poništi i predmet vrati prvostepenom organu na dopunu s tim što će ukazati prvostepenom organu u kom pogledu treba dopuniti postupak i doneti u svemu zakonito rešenje.

U _____ (mesto i datum)

Dana 25.05.2005.

Podnosilac žalbe

_____
(Ime, prezime, adresa)

Obrazac 3.

Primer tužbe u upravnom sporu

OKRUŽNOM SUDU U _____

TUŽILAC : Ekološko društvo "EKO" iz _____, ul. _____ br. ____, sa punomoćnikom, _____, advokatom iz _____,

TUŽENIK : _____ (sedište i adresa)

TUŽBA

Radi: priznanja prava na izdavanje informacija od javnog značaja

Tužilac je pravno lice - udruženje građana koje se bavi zaštitom životne sredine i kao takvo je lice koje po Zakonu o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja ima pravo zahtevati izdavanje informacija od javnog značaja.

Dokaz:

Rešenje o registraciji br. __ od _____ godine

Statut

Tužilac je Zahtevom br. __ od _____ godine od _____, kao prvostepenog organa, tražio izdavanje informacije o _____ (navesti vrstu informacija). U dopuni postupka, prvostepeni organ je izdavanje traženih informacija uslovio navođenjem razloga, odn. interesa tražioca za dobijanje traženih informacija. Tužilac je u pisanom odgovoru od _____ godine istakao da nije dužan obrazložiti razloge za traženje informacija i ostao pri prvobitnom zahtevu.

Dokaz:

Zahtev od _____ godine, sa podneskom prvostepenog organa i odgovorom tražioca od _____ godine.

Zaključkom _____ (naziv organa), br. _____ od _____ godine, odbačen je kao neuredan zahtev tužioca da mu se izdaju informacije o _____, u fotokopijama, uz obrazloženje da tražilac (ovde tužilac) nije naveo razloge, odn. pravni

interes zbog kojih informacije traži.

Dokaz:

Zaključak br. _____ od _____ godine.

Na navedeni zaključak tužilac je izjavio blagovremenu žalbu od _____ godine Povereniku za informacije od javnog značaja, osporavajući pravo prvostepenom organu da od tražioca zahteva navođenje razloga odn. interesa za dobijanje navedenih informacija i navodeći da je navedena odluka suprotna članu 15.st. 3. Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja. Drugostepenim rešenjem Poverenika potvrđena je prvostepena odluka a žalba odbijena kao neosnovana.

Dokaz:

Rešenje Poverenika za informacije od javnog značaja br. _____ od _____ godine.

Nalazeći da je prvostepenim zaključkom i drugostepenim rešenjem u upravnom postupku i postupku pred Poverenikom za informacije od javnog značaja onemogućen u ostvarivanju zakonom predviđenog prava na pristup informacijama od javnog značaja, tužilac predlaže sudu da donese:

PRESUDU

I UVAŽAVA SE TUŽBA I PONIŠTAVA SE Zaključak _____ br. _____ od _____ godine, kojim se kao neuredan odbacuje zahtev tužioca _____ iz _____, od _____ godine, **kao nezakonit;**

II PRIZNAJE SE _____ **iz** _____ pravo na dobijanje informacije o _____ (navesti vrstu informacija) po zahtevu od _____ godine, i **OBAVEZUJE SE** _____ iz _____ da tužiocu izda tražene informacije u fotokopijama, u roku od 48 sati od dana prijema ove presude.

U _____, dana _____ godine

Za tužioca, PUNOMOĆNIK

_____

(pečat i potpis)

Obrazac 4.

Primer inicijalnog akta u krivičnom postupku

Ministarstvo nauke i zaštite životne sredine
 Uprava za zaštitu životne sredine
 Republička inspekcija za zaštitu životne sredine

Odeljenje u _____

U _____

Dana _____ 2005. godine

OPŠTINSKI JAVNI TUŽILAC U _____

Republički inspektor za zaštitu životne sredine, Odeljenje u _____, na osnovu člana _____ ZKP podnosi,

KRIVIČNU PRIJAVU

Protiv _____ iz _____ ul. _____ br. _____, direktora u _____
 _ (naziv i sedište firme), zbog toga što je:

Dana _____ 2005. godine, **kao odgovorno lice, direktor u _____ (naziv firme), protivno zakonskoj obavezi, na zahtev republičkog inspektora za zaštitu životne sredine, _____ (ime i prezime lica) odbio da izda podatke o količinama opasnih materija koje se iz kruga preduzeća ispuštaju u otvoreni vodotok reke _____ u periodu od _____ do _____ godine i istom prilikom zabranio ovlašćenom**

licu uvid u tražene spise u kojima se podaci nalaze a navedeni podaci su neophodni za procenu opasnosti po životnu sredinu i preduzimanje mera zaštite životna i zdravlja ljudi, čime je izvršio krivično delo povrede prava na informisanje o stanju životne sredine iz člana 268. Krivičnog zakonika RS.

Dokaz:

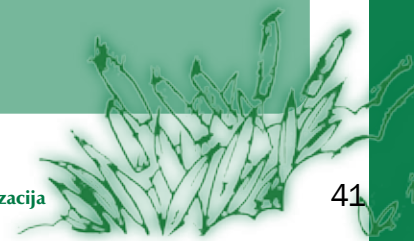
Zapisnik o izvršenom inspekcijskom pregledu br. ____ od _____ godine, na okolnost zahtevanih informacija i podataka o količinama opasnih materija koje se iz kruga preduzeća ispuštaju u otvoreni vodotok reke _____.

Saslušanje svedoka _____, republičkog inspektora za zaštitu životne sredine na okolnost da je okrivljeni usmeno odbio da izda podatke o ispuštanju navedenih opasnih materija i potom zabranio nadležnom inspektor uvid u tražene spise u kojima se podaci nalaze.

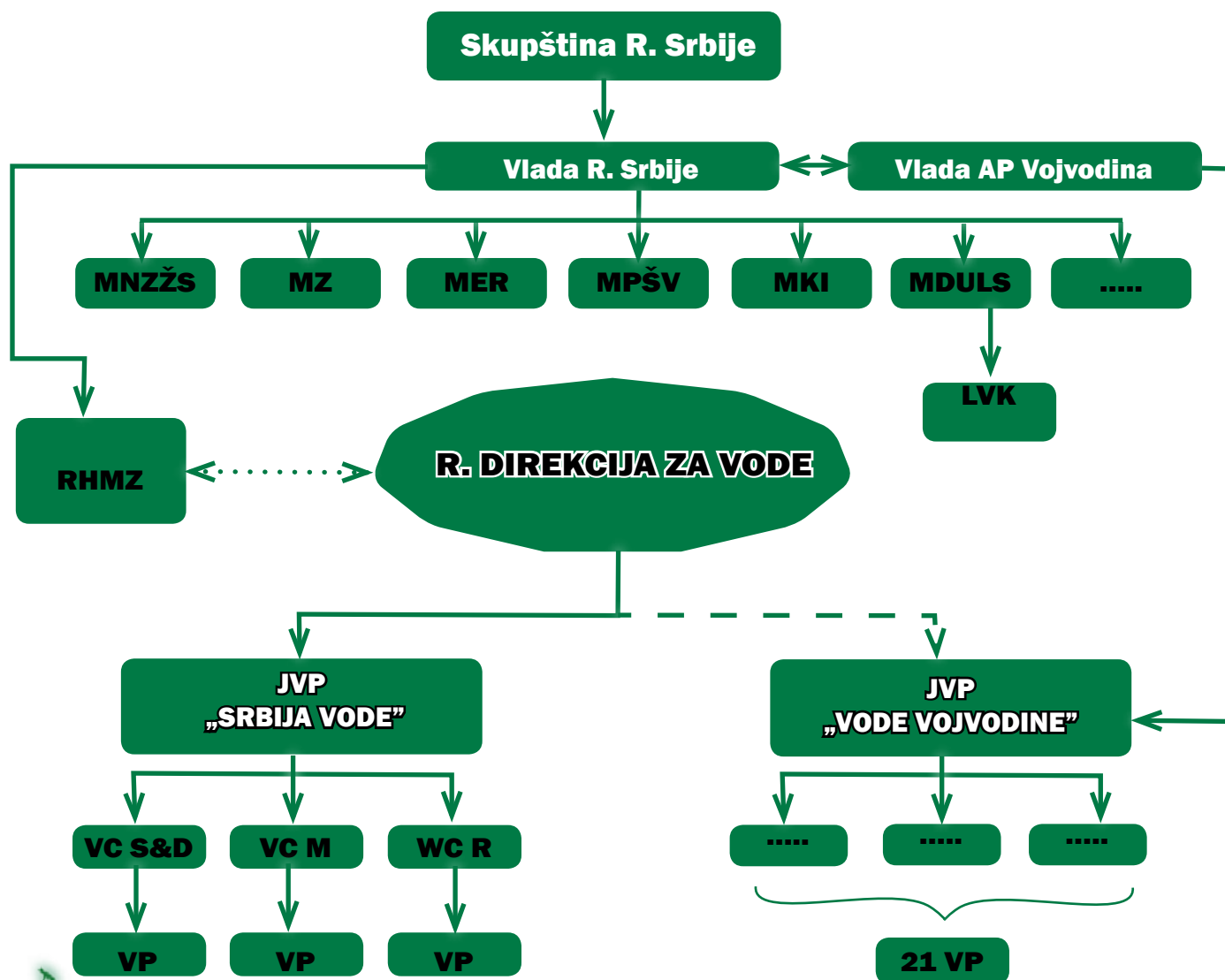
Ovlašćeno lice

(pečat i potpis)

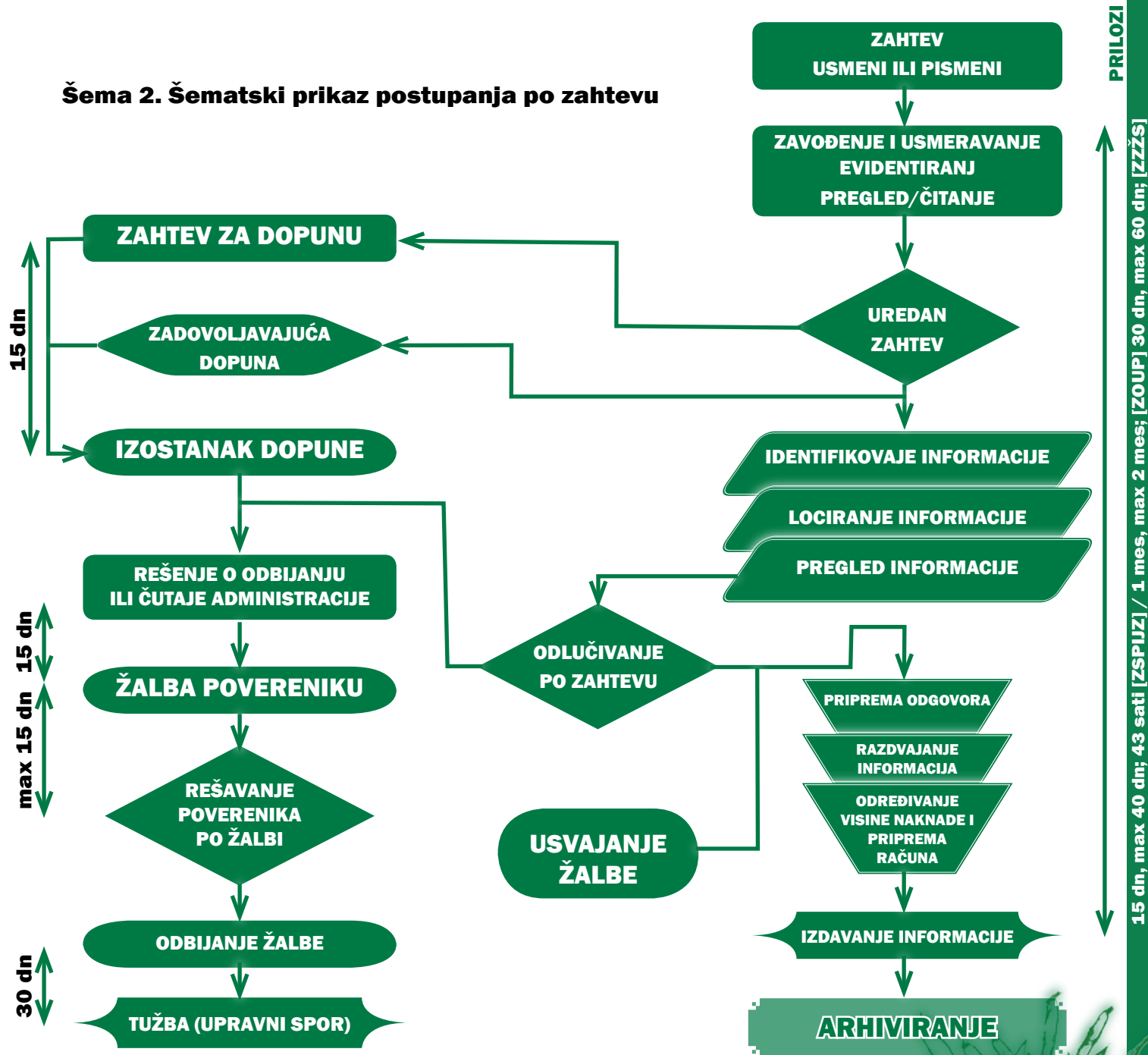

PRILOG II-ŠEME

Šema 1. Šematski prikaz važnijih organa vlasti odn. institucija koje poseduju informacije o vodama i životnoj sredini

Šema 2. Šematski prikaz postopanja po zahtevu

PRILOG III- Lista važnijih državnih organa/
institucija koje poseduju informacije o vodama/
životnoj sredini, sa kontaktima

**Ministarstvo nauke i zaštite životne
sredine & Uprava za zaštitu životne sredine**

Nemanjina 22-26, 11000 Beograd
011/2688-047
<http://www.mntr.sr.gov.yu/>
<http://www.ecoserb.sr.gov.yu>

**Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i
vodoprivrede & Direkcija za vode**

Nemanjina 22-26, 11000 Beograd
011/3616-271, 3616-574
<http://www.minpolj.sr.gov.yu/>
<http://www.rdvode.sr.gov.yu/>

Ministarstvo energetike i rudarstva

Kralja Milana 36, 11000 Beograd
011/3346-755
<http://www.mem.sr.gov.yu/>

**Ministarstvo za transport i
telekomunikacije**

Nemanjina 22-26, 11000 Beograd
011/3616-426
http://www.msotel.sr.gov.yu

Ministarstvo za kapitalne investicije

Nemanjina 22-26, 11000 Beograd
011/3614-653
<http://www.mugrs.sr.gov.yu/>

Ministarstvo zdravlja

Nemanjina 22-26, 11000 Beograd
011/3616-251, 3616-540
<http://www.zdravlje.sr.gov.yu/>

Agencija za zaštitu životne sredine

Ruže Jovanovića 26a
11000 Beograd
(http://www.sepa.sr.gov.yu)

Elektroprivreda Srbije

Balkanska 13, 11000 Beograd
011/3610-580, 620-921
<http://www.eps.co.yu/>

**Javno komunalno preduzeće (JKP
“Beogradski vodovod i kanalizacija”)**

Deligradska 28, 11000 Beograd
011/3606-606, 3610-472, 3610-467
<http://www.bvk.co.yu/>

Javno vodoprivredno preduzeće „Srbija vode”

Bulevar umetnosti 2, 11070 Novi Beograd
 011/311-9400, 311-9402,
 311-9403, 311-9405
<http://www.srbijavode.com/>

Vodoprivredni centar „Morava” - Niš

Niš Cara Dušana 52,
 tel./fax. 018/548-185, 018/548-186
<http://www.vpcmorava.co.yu/>

Javno vodoprivredno preduzeće „Vode Vojvodine”

Bulevar Mihajla Pupina 25
 tel. 021/557-390, fax. 021/557-353
<http://www.vodevojvodine.com>

Hidrometeorološki zavod Srbije

Kneza Višeslava 66, 11030 Beograd
<http://www.hidmet.sr.gov.yu/>

Republički statistički zavod

Milana Rakića 5, 11000 Beograd
 tel. 011/411-832, 401-284, 401-284
<http://www.statserb.sr.gov.yu/>

Zavod za zaštitu prirode Srbije

Dr Ivana Ribara 91, 11070 Novi Beograd
 tel: +38111/2093-801; 2093-802
 faks: +38111/2093-867
beograd@natureprotection.org.yu
<http://www.natureprotection.org.yu/>

Institut za vodoprivredu „Jaroslav Černi”

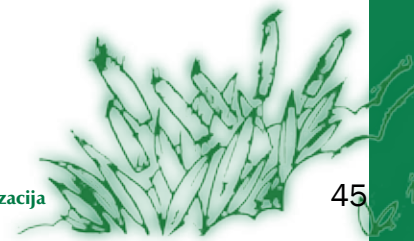
11226 Beograd, Pinosava, ul. Jaroslava Černog
 80, P.P. 3354
 tel. +381 11 390 64 50; +381 11 390 73 99,
 Fax +381 11 390 64 81
 e-mail: HeadOffice@jcerni.co.yu
<http://www.jcerni.co.yu>

Institut za biološka istraživanja „Siniša Stanković”

29. novembra 142, 11060 Beograd
 tel. +381 11 764 422
 fax +381 11 761 433
 e-mail: ibiss@ibiss.bg.ac.yu
<http://www.ibiss.bg.ac.yu>

Institut za zaštitu zdravlja Srbije

11000 Beograd, Dr Subotića 5
 Prim. dr sc. med Tanja Knežević
 tel. 011/2685-476, fax. 011/
 e-mail: kabinet@batut.org.yu

REGIONALNI INSTITUTI ZA ZAŠTITU ZDRAVLJA

Subotica

24000 Subotica, Zmaj Jovina 30
Dr Nebojša Brcan
tel. 024/571-300,
fax. 024/571-333
e-mail: info@zzzzsu.org.yu

Zrenjanin

23000 Zrenjanin, Dr Emila Gavrića 15
Mr. sc. med. Mirko Bačić
tel. 023/564-458,
fax. 023/560-156
e-mail: zrzavodm@ptt.yu

Kikinda

23300 Kikinda, Kralja Petra 70
Dr Branislav Hačko
tel. 0230/400-540,
fax. 0230/34-581
e-mail: zavodki@yahoo.com

Pančevo

26000 Pančevo, Pasterova 2
Dr Ljiljana Lazić
tel. 013/522-965,
fax. 013/318-713
e-mail: zzzz@panet.co.yu

Sombor

25000 Sombor, Vojvođanska 47
Dr Srđan Merei
tel. 025/22-888,
fax. 025/22-888
e-mail: zzzzso@eunet.yu

Novi Sad

21000 Novi Sad, Futoška 121
Prof. dr Mirjana Martinov Cvejć
tel. 021/622-784,
fax. 021/613-989
www.izzzns.org.yu
e-mail: izzz@eunet.yu

Sremska Mitrovica

22000 Sremska Mitrovica, Stari šor 47
Dr Jelena Divac
tel. 022/610-511,
fax. 022/636-509

Beograd

11000 Beograd, Bulevar Despota Stefana 54a
Prim. mr. sc. med. Slobodan Tošović
tel. 011/323-3976,
fax. 011/3227-828
www.zdravlje.org.yu
e-mail: gzdir@eunet.yu

Šabac

15000 Šabac, Jovana Cvijića 1
 Dr Nebojša Sofranić
 tel. 015/300-550,
 fax. 015/343-606
 e-mail: zzzzsa@ptt.yu

Požarevac

12000 Požarevac, Jovana Šerbanovića 14
 Dr Mirjana Dudko Kićanović
 tel. 012/222-682,
 fax. 012/222-568
 e-mail: zzzzpo@ptt.yu

Kragujevac

34000 Kragujevac, Nikole Pašića 1
 Doc. dr Goran Samardžić
 tel. 034/331-344,
 fax. 034/331-341
 www.izzzkg.org.yu
 e-mail: info@izzzkg.org.yu

Ćuprija

35230 Ćuprija, Miodraga Novakovića 78
 Dr Dragutin Arsić
 tel. 035/470-036,
 fax. 035/470-559
 e-mail: zzzcuprija@ptt.yu

Zaječar

19000 Zaječar, Sremska 13
 Dr Ljubiša Đorđević
 tel. 019/422-543,
 fax. 019/422-236
 e-mail: za_timok@ptt.yu

Užice

31000 Užice, Veselina Marinkovića 4
 Dr Ljubica Kašiković
 tel. 031/563-150,
 fax. 031/563-147
 e-mail: zzzzu@eunet.yu

Čačak

32000 Čačak, Dragiše Mišović 25
 Dr Svetlana Kalinić
 tel. 032/225-019,
 fax. 032/225-019
 e-mail: zavodcacak@ptt.yu

Valjevo

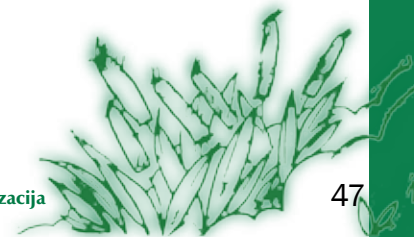
14000 Valjevo, Obrena Nikolića bb
 Dr. Zoran Sobek
 tel. 014/237-056,
 fax. 014/237-352
 e-mail: zzzzsoc@ptt.yu

Kraljevo

36000 Kraljevo, Slobodana Penezića 16
 Dr Aleksandar Macan
 tel. 036/22-434,
 fax. 036/22-081
 e-mail: zzzzkv@ptt.yu

Kruševac

37000 Kruševac, Vojvode Putnika 2
 Dr Tatjana Simović
 tel. 037/27-241,
 fax. 037/22-951
 e-mail: zavodks@ptt.yu

Niš

18000 Niš, Bulevar Dr Zorana Đinđića 50
Prof. dr Velizar Stanišić
tel. 018/326-448,
fax. 018/325-974
e-mail: izzz-nis@bankerinter.net

Pirot

18300 Kej bb
Dr Jasminka Živić Aleksić
tel. 010/23-155,
fax. 010/333-994
e-mail: zzzzpi@ptt.yu

Leskovac

16000 Leskovac, Maksima Kovačevića 11
Prim. dr Ivana Mitić
tel. 016/245-219,
fax. 016/244-910
email: zzzzle@ptt.yu

Vranje

18500 Vranje, J. J. Lunge 1
Prim. mr. sc. med. Erzika Antić
tel. 017/21-310,
fax. 017/26-887
e-mail: zzzzvr@ptt.yu

Kosovska Mitrovica

Andri Dinana bb
Dr Vuko Antonijević
tel. 028/664-915,
fax. 028/425-280
e-mail: zzzzzvecan@beotel.yu

Kako utoliti žeđ za informacijama o vodama i životnoj sredini

Autor:

Sreten Đorđević

Urednik:

Ana Popović

Izdavač:

Regionalni centar za životnu sredinu za Centralnu i Istočnu Evropu

Kancelarija u Srbiji, Primorska 31, Beograd

Za izdavača:

Milan Dacić, direktor REC kancelarije u Srbiji

ilustracije:

Tijana Knežević

Dizajn i prelom:

Dragan Đorđević

Štampa:

Vizartis, Beograd

Tiraž: 1000

ISBN: 86-7550-046-7

Izdavanje ove Brošure deo je Dunavskog regionalnog projekta, komponente 3.4 „Povećanje pristupa informacijama i učešća javnosti u procesu donošenja odluka u oblasti životne sredine“. Projekat je finansirao UNDP-GEF

Sve REC publikacije se štampaju na recikliranom papiru

Sva prava zadržana

© 2006 REC Srbija

